

INFORMACJA

Komisarzy Wyborczych w Gdańsku

o uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym uprawnionym do udziału w referendach lokalnych dotyczących odwołania organów jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji.

Komisarze Wyborczy w Gdańsku w związku z referendami lokalnymi dotyczącymi odwołania organów jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji, informują o uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym, przewidzianych w przepisach ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i poz. 1504) w związku z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 741).

Osoby niepełnosprawne uprawnione do udziału w referendum biorą w nim udział na takich samych zasadach jak pozostałe osoby uprawnione do udziału w referendum, jednakże przysługują im poniższe uprawnienia.

I. Prawo do uzyskiwania informacji o referendum

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum wpisana do rejestru wyborców w danej gminie ma prawo do uzyskiwania informacji o:

- terminie referendum oraz godzinach głosowania;
- przedmiocie referendum oraz pytaniu umieszczonym na karcie/kartach do głosowania;
- warunkach oraz formach głosowania;
- właściwym dla siebie obwodzie głosowania;
- lokalach obwodowych komisji do spraw referendum dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, znajdujących się najbliżej jej miejsca zamieszkania;
- warunkach dopisania do spisu osób uprawnionych do udziału w referendum w wybranym obwodzie głosowania.

Informacje te są przekazywane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) osobie niepełnosprawnej, na jej wniosek, telefonicznie lub w drukowanych materiałach informacyjnych, w tym w formie elektronicznej. We wniosku, osoba niepełnosprawna podaje nazwisko, imię (imiona) oraz adres stałego zamieszkania.

Powyższe informacje podawane są również do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie.

II. Głosowanie w wybranym przez siebie lokalu obwodowej komisji do spraw referendum, w tym w lokalu dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum może głosować osobiście w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum w obwodzie głosowania właściwym dla jej miejsca zamieszkania. Może także głosować w wybranym przez siebie lokalu, w tym także w lokalu dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W tym celu powinna ona złożyć wniosek o dopisanie do spisu osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie właściwym dla tego lokalu.

Wniosek składa się w urzędzie gminy najpóźniej w 5 dniu przed dniem referendum.

Osoba uprawniona do udziału w referendum zostanie skreślona ze spisu osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie właściwym dla jej miejsca zamieszkania.

Informacja o lokalach obwodowych komisji do spraw referendum dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych dostępna jest w Biuletynie Informacji Publicznej gminy oraz w obwieszczeniu wójta (burmistrza,

prezydenta miasta) o numerach i granicach obwodów głosowania, podawanego do wiadomości najpóźniej **w 30 dniu przed dniem referendum**.

III. Głosowanie przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum może głosować w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum przy użyciu nakładki lub nakładek na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

W dniu referendum obwodowa komisja do spraw referendum wraz z kartą do głosowania wyda osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę, nakładkę na kartę. Po oddaniu głosu osoba uprawniona do udziału w referendum obowiązana jest zwrócić komisji obwodowej nakładkę na kartę.

IV. Korzystanie z pomocy innej osoby w trakcie głosowania

Osobie niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum, na jej prośbę, może pomagać w głosowaniu w lokalu obwodowej komisji inna osoba, w tym także niepełnoletnia. Pomoc ta może mieć tylko techniczny charakter; nie może ona polegać na sugerowaniu sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tej osoby.

Dopuszczalne jest, aby na życzenie osoby niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum w pomieszczeniu za zasłoną przebywała osoba udzielająca pomocy. Osobą tą nie może być członek komisji, mąż zaufania ani obserwator społeczny.

Natomiast członkowie obwodowej komisji do spraw referendum obowiązani są, na prośbę osoby niepełnosprawnej, do przekazania jej ustnie treści obwieszczeń referendalnych, w tym między innymi informacji o warunkach ważności głosu.

V. Prawo do głosowania korespondencyjnego

Głosować korespondencyjnie mogą osoby niepełnosprawne uprawnione do udziału w referendum posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, z późn. zm.), w tym także osoby posiadające orzeczenie organu rentowego o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 poz. 1270, z późn. zm.);
- 2) niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1;
- 3) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 1;
- 4) zaliczeniu do I grupy inwalidów;
- 5) zaliczeniu do II grupy inwalidów;

a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien być zgłoszony przez osobę niepełnosprawną Komisarzowi Wyborczemu **najpóźniej w 13 dniu przed dniem referendum** (termin wydłużony zgodnie z art. 9 § 2 Kodeksu wyborczego).

Zgłoszenie może być dokonane ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej. Powinno ono zawierać: nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL osoby niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum, oświadczenie o wpisaniu do rejestru wyborców w danej gminie, oznaczenie referendum, którego dotyczy, a także wskazanie adresu stałego zamieszkania, na który ma być wysłany pakiet referendalny.

Do zgłoszenia należy dołączyć kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności. Jeżeli zgłoszenia dokonano ustnie, osoba uprawniona do udziału w referendum musi odrębnie przekazać orzeczenie urzędowi gminy.

W zgłoszeniu osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum może zażądać przesłania jej wraz z pakietem referendalnym nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum głosująca korespondencyjnie będzie ujęta w spisie osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie głosowania właściwym dla jego stałego miejsca zamieszkania.

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum, nie później niż 7 dnia przed dniem referendum, otrzyma z urzędu gminy pakiet referendalny, który zostanie doręczony wyłącznie do rąk własnych osoby niepełnosprawnej, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i pisemnym pokwitowaniu odbioru.

Jeżeli osoba niepełnosprawna nie może potwierdzić odbioru, doręczający sam stwierdzi datę doręczenia oraz wskaże odbierającego i przyczynę braku jego podpisu.

W przypadku nieobecności osoby niepełnosprawnej pod wskazanym adresem doręczający umieści zawiadomienie o terminie powtórnego doręczenia w skrzynce na listy lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania. Termin powtórnego doręczenia nie może być dłuższy niż 1 dzień od dnia pierwszego doręczenia.

W skład pakietu referendalnego przekazywanego osobie niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum wchodzi:

- koperta zwrotna,
- karta lub karty do głosowania,
- koperta na kartę lub karty do głosowania,
- oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania,
- instrukcja głosowania korespondencyjnego,
- ewentualnie nakładka/nakładki na kartę/karty do głosowania sporządzona/e w alfabecie Braille'a — jeżeli osoba niepełnosprawna zażąda jej przesłania.

W przypadku referendum, które dotyczyć będzie odwołania obu organów gminy (uchwałodawczego i wykonawczego) osoba uprawniona otrzyma w pakiecie referendalnym dwie karty do głosowania oraz na żądanie dwie nakładki na kartę, a koperta na kartę będzie zatytułowana „Koperta na karty do głosowania”.

Na karcie do głosowania osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum oddaje głos, w sposób określony w informacji znajdującej się w dolnej części karty do głosowania.

Należy pamiętać, że znakiem „x” są co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki przeznaczonej na oddanie głosu.

Po oddaniu głosu należy kartę do głosowania umieścić w kopercie oznaczonej „Koperta na kartę do głosowania” i kopertę tę zakleić.

W przypadku referendum, które dotyczyć będzie odwołania obu organów gminy (uchwałodawczego i wykonawczego) obie karty należy umieścić w kopercie zatytułowanej „Koperta na karty do głosowania”.

Niezaklejenie koperty na kartę/karty do głosowania spowoduje, że karta/karty do głosowania nie będą uwzględnione przy ustalaniu wyników głosowania w referendum.

Zaklejoną kopertę na kartę/karty do głosowania należy włożyć do koperty zwrotnej zaadresowanej na adres obwodowej komisji do spraw referendum.

Następnie należy wypełnić oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu, na którym należy:

- 1) wpisać miejscowość i datę jego sporządzenia,
- 2) własnoręcznie podpisać się.

Oświadczenie wkłada się do koperty zwrotnej (z adresem obwodowej komisji ds. referendum). **Niewłożenie oświadczenia do koperty zwrotnej lub niepodpisanie go spowoduje, że karta/karty do głosowania nie będą uwzględnione przy ustalaniu wyników głosowania.**

Kopertę zwrotną zawierającą:

- 1) zaklejoną kopertę z kartami do głosowania;
- 2) podpisane oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu

należy zakleić i przekazać przedstawicielowi Poczty Polskiej. Przedstawiciel Poczty Polskiej odbierze zamkniętą kopertę zwrotną od osoby niepełnosprawnej, która otrzymała pakiet referendalny, na podstawie okazanego przez nią dokumentu potwierdzającego tożsamość. Odbiór następuje za pokwitowaniem najpóźniej w:

- 1) przedostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień referendum, jeżeli wyborca niepełnosprawny w momencie doręczenia pakietu wyborczego zgłosił potrzebę jej odbioru, pod adresem wskazanym przez tego wyborcę;
- 2) przedostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień referendum – w placówce Poczty Polskiej usytuowanej na obszarze gminy, w której wyborca niepełnosprawny jest ujęty w rejestrze wyborców;
- 3) trzecim dniu roboczym poprzedzającym dzień referendum w dowolnej placówce Poczty Polskiej.

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum może, **do czasu zakończenia głosowania**, osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji do spraw referendum, której adres znajduje się na kopercie zwrotnej.

Głosować korespondencyjne nie mogą osoby niepełnosprawne uprawnione do udziału w referendum umieszczone w spisach osób uprawnionych do udziału w referendum w:

- obwodach głosowania utworzonych w zakładach opieki zdrowotnej,
- domach pomocy społecznej,
- zakładach karnych i aresztach śledczych,

a także osoby, które udzieliły pełnomocnictwa do głosowania.

VI. Prawo do głosowania przez pełnomocnika

Osoby niepełnosprawne uprawnione do udziału w referendum, o których mowa w części V informacji dotyczącej głosowania korespondencyjnego oraz osoby uprawnione do udziału w referendum, które najpóźniej w dniu referendum ukończą 75 lat, mają prawo do głosowania za pośrednictwem pełnomocnika.

Pełnomocnikiem może być osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa do głosowania.

Pełnomocnikiem **nie może być**:

- osoba wchodząca w skład obwodowej komisji do spraw referendum właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania,
- mąż zaufania,
- obserwator społeczny,
- w zależności od odwoływanego organu odpowiednio wójt (burmistrz, prezydent miasta), radny danej jednostki samorządu terytorialnego.

Pełnomocnictwo można przyjąć tylko od jednej osoby lub od dwóch osób, jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny (ojciec, matka, dziadek, babka, itd.), zstępny (syn, córka, wnuk, wnuczka, itd.), małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika.

Pełnomocnictwa udziela się przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta), lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania.

W celu sporządzenia aktu pełnomocnictwa osoba uprawniona do udziału w referendum **składa wniosek** do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) gminy, w której jest wpisana do rejestru wyborców.

Wniosek należy **złożyć najpóźniej w 9 dniu przed dniem referendum**.

Wzór wniosku ustalony został przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji i **jest dołączony do informacji**.

Do wniosku należy dołączyć:

- pisemną zgodę osoby mającej być pełnomocnikiem na przyjęcie pełnomocnictwa – **wzór zgody na przyjęcie pełnomocnictwa** ustalony został przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji i **jest dołączony do informacji**;
- kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności, **jeżeli osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum udzielająca pełnomocnictwa, w dniu referendum nie będzie miała ukończonych 75 lat**.

Akt pełnomocnictwa jest sporządzany z zasady w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej do udziału w referendum lub w innym miejscu na obszarze danej gminy, wskazanym we wniosku o jego sporządzenie.

Osoba uprawniona do udziału w referendum ma prawo cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa. Cofnięcie pełnomocnictwa następuje przez złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem referendum stosownego oświadczenia wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) gminy, w której sporządzono akt pełnomocnictwa lub doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji w dniu referendum.

Osoba uprawniona do udziału w referendum, która udzieliła pełnomocnictwa może głosować osobiście w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum, jeżeli wcześniej głosu nie oddał pełnomocnik. Głosowanie osobiste przez osobę, która udzieliła pełnomocnictwa powoduje jego wygaśnięcie.

Głosowania przez pełnomocnika nie przeprowadza się w:

- obwodach głosowania utworzonych w zakładach opieki zdrowotnej,
- domach pomocy społecznej,
- zakładach karnych i aresztach śledczych.

Pełnomocnictwa do głosowania nie może udzielić osoba, która zgłosiła zamiar głosownia korespondencyjnego.

Komisarz Wyborczy w Gdańsku I

Komisarz Wyborczy w Gdańsku II

/-/ Mariusz Nowicki

/-/ Jakub Aleksandrowicz

UWAGA

Integralną częścią niniejszej informacji są:

- 1) terminarz czynności dotyczących udziału osób niepełnosprawnych w konkretnym referendum.
- 2) wzór wniosku o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania w referendum lokalnym,
- 3) wzór zgody na przyjęcie pełnomocnictwa do głosowania w referendum lokalnym,
- 4) wzór zgłoszenia zamiaru głosowania korespondencyjnego w referendum,

Wyżej wymienione załączniki umieszczone są jako odrębne dokumenty na stronie internetowej <http://gdansk.kbw.gov.pl> lub można je uzyskać we właściwym urzędzie gminy/miasta.

Gdańsk, 4 marca 2020 r.

Niniejszą informację opracowano na podstawie:

- 1) Informacji PKW z dnia 13 sierpnia 2018 r. o uprawnieniach wyborców niepełnosprawnych (ZPOW-501-104/18);
- 2) Rozporządzenia MSWiA z dnia z dnia 28 lipca 2011 r. w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania w wyborach: do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (Dz. U. z 2015 r., poz. 1724 z późn zm.).